

Előzetési feltételek:
(Videkre postán vagy helyben házból hordva.)
Egész evre 10 frt. Fél evre 8 frt.
Negyed evre 4 frt.
Egyen számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-huszas betűsor egyszeri hirdetésnél 12, kétszeresnél 10, háromszorossal 8 kr.
A nyilvántartás díja 50 kr.
Helyedij külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül egyedül **Hnaszstein és Vogler** hirdetésfelvételi hivatalában Budapest: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-n. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bérmentellen levelek csak ismert kezeztől fogadtatnak el. — Keziratok nem adóznak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Kerész József könyvnyomdai irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előzetési pénzek, hirdetmények kiadás körüli panaszok) intézendők.

Magyarország új beosztásának tervezete.

II.

A törvényjavaslatához csatolt nagyterjedelmű tüzetes indokolásban a következő indokok említettek föl.

1. A közigazgatás egyszerűsítése s gyorsítása.
2. A közigazgatásnál leendő megtakarítások eszközzése.

A munkálatnál pedig a már említettek kivül a következő alapelvek szolgáltak zsinórmértékül.

- a) A kisebb s szegényebb törvényhatóságok egyesítése, vagy beosztása oly mértékig, hogy a minimumul föllállított 500,000 forint adó eléréssék.
- b) Az egy törvényhatóságot képező, de külön fekvő területek, úgy az éles ki és beszögellések, valamint a természetes határok által elválasztott részek megszüntetése.
- c) Hogy az új megyék természetes határok s emporialis központok szerint alakítsanak.
- d) Hogy oly vidékek, melyek eddigi központjuktól távol s egy másik törvényhatóság székhelyéhez közel fekszenek, ehhez csatoltassanak.
- e) Mind az indokok, mind az alapelvek helyessége kétségbe nem vonható, de annál inkább kérdéses az, hogy a törvényjavaslat megfelel-e az indokok céljának, valamint hogy az elvek következetesen keresztül vitettek-e?

Hogy a tervezett megyék kikerekítése által a jó és gyors közigazgatás elérhető-e, arra nagyon megfontolható az által, hogy a területi kikerekítés önmagában azt csak könnyíti, de a célját meg sem közelíti, mert ennek első s főfeltétele a jó rendszer s határozott törvények, s azután alkalmas, képzett s fegyelmezett tisztikar.

Egyedül e célból ily nagy mozgalmat kár volt előidézni.

A második indok a javaslat által épen nem éretik el, sőt itt a nyereség csak látszólagos, de valóban épen az ellenkező áll. A kiszámítás nagyon könnyű. Eddig a megyék stb. közigazgatási költségeire leszámitattott az összes egyenes államadó 7² százaléka, vagyis az 1867-ki budget szerint 4,976,336 frt. Ha már most az általános közigazgatási perzentummal a 10-et fogadjuk el, az 70,000,905 frt államadónál kitesz 7,000,000 frtot s hogy ily általános százalékkal a megyéknek egyharmad része ki nem jön, azt a kimutatásokból könnyen ki lehet számítani.

A megyékre tehát mindenesetre több fog kiadni, mint eddig, még akkor is, ha a talán megszüntetendő főispáni állomásokat beszámítjuk.

Azon megtakarítás pedig, mely a törvényeszek redukálása folytán beáll, e tervezett nélkül is keresztül vihető.

Ezenkívül jelentékeny összeget fog képviselni azon 10 százalék is, mely a megszüntetett szabad királyi s törvényhatósági joggal fölrüházott városok adója után a megye pénztárába folyik s mely eddigi közigazgatási czímen, minthogy önköltségükön igazgatták magukat, soha levonásba nem vétetett.

Lapunk szük tere nem engedi, hogy ez alkalommal ez irányban számokkal bizonyíthassunk, de az előadottak helyessége iránt azt hisszük, hogy seuki sem kételkedik.

A mi az alapelveket illeti, erre vonatkozólag csak következő rövid megjegyzésekre terjeszkedhetünk ki.

Az 500,000 frtyi minimális összeg magában a javaslatban sem vitett következetesen keresztül. Sáros, Szepes, Kolos, Torda ezen összegben alul fizetnek.

A b) alatti elvek szerint hegyek és folyók mint természetes határ figyelemben tartandók. Ezen elv Komárom, Esztergom, Csongrád, Csánád, Hunyad, Zólyom, Maros stb. megyéknél következetesen ignoráltott.

Hol vétetett tehát figyelembe? A természetes határok szerinti alakításnak ellene mondanak még Zemplén alsó része, Marosban a régi székcek közt fekvő átjárhatatlan havasok, stb.

Az emporialis központoknak nem felel meg Ipolyvágy, Versecz, Kárdszag, Zilah.

Vége oly helyek, melyek eddigi központjuktól távol s egy más székhelyhez közelebb esnek, ide bekebelezendők lettek volna, de ezen elv, melyet a végelethez alkalmazni nagyon káros lenne, épen ott nem alkalmaztatott, hol ennek alkalmazása minden tekintetben előnyös volna, mint például Torontálmegyének Szeged, Temesmegyének Arad alá elnyúló s minden tekintetben oda gravitáló része.

Lehet, hogy itt a Tisza, illetőleg Maros folyó, mint természetes határ képezett akadályt, de itt, hol állandó hidak vannak a folyókon s épen a székvárosok közelében ezt nem kellett volna tekintetbe venni miután például Komáromnál állandó hid nélkül sem volt rá tekintet.

— Az Ung. Corr. értesülése szerint Lónyai Menyhért gróf Meranban időzése alatt befejezte a „bankkérdésről” írt könyvét, mely valószínűleg még e hó folytán meg fog jelenni.

— Szilágy miniszter elnök, írja az „Ung. Corr.” nagy gondot fordít új tárczájára; így a pénzügyminiszterium osztályaiban több rendbeli változás fog történni, melynek célja a munkának s a munkaerőnek jobb s egyenletesebb fölosztása. Az ide vonatkozó javaslatok Madarassy államtitkártól erednek. Nagy anomaliát szüntetett meg az új pénzügyminiszter azzal is, hogy a dohánykezelés élén álló Pluck miniszteri tanácsost, ki eddig közvetlenül a miniszter alatt állott, a szolgálat rendes szabályai szerint, az államtitkár hatósága alá helyezte, mi által a miniszterium egyöntetűsége (s talán magyarsága) is sokat nyert.

— Ugy halljuk, hogy a kereskedelmi miniszteriumban azon a terven török az illetők a fejüket, hogy ne külön földművelési, hanem külön kereskedelmi miniszterium állítsák fel, a tervezett földművelési miniszterium adatai pedig a közmunka és közlekedési tárczával egyesítsenek. A kormánytól annyira megszoktuk már, hogy sikerül mindig azt kigondolni a mi a legtapintatlanabb, hogy bizony még ezt a kilitásba helyezett baklövést se tartjuk valószínűtlenségnek.

A Nyitra megyében megüresült két választókerületben mint értesülünk, a választások január 8-ára vannak kitűzve. A középpárt mindkét jelöltjének, Eszterházy István grófnak és Prónay Dezső bárónak egyhangú megválasztását bizonyosnak mondják.

Horn Ede nyilatkozata a vágúj helyi kerület választóihoz.

Mélyen tisztelt polgártársaim!

A lapok utján már értesültek arról, hogy a mult hó kezdetén tizenhét baloldali képviselő, köztük én is, kilépett a baloldali párt köréből s Komárom város érdeműs képviselője, Ghyezy Kálmán vezérlete alatt középpártot alakított; azóta több jobboldali képviselő csatlakozott az új párthoz, mely ma körülbelül harmincz tagból áll.

Az alakuláskor közzétett nyilatkozatunk s Ghyezy Kálmán felszólalása a képviselőház december 21-ki ülésében elegendően jelezték, azt hiszem, a mi törekvésünket s állásunkat mind a kormány, mind a pártokkal szemben. Azért részéről a külön nyilatkozatot önök előtt feleslegesnek tartottam s halasztani szerettem volna azt a folyó ülészek befejezéséig, mikor mint a mult ülészek bezárta után, ugyanis leendő szerencsém, előszóval számolni önöknek az országgyűlési történetekről; addig a tények az igenleges vagy nemleges eredmények megbízhatóbb támpontokat fognak nyújtani, lépésünk méltánylására.

De, szemben a számos félreértés s megtámadással mellyel a napi sajtó s néhány kerületben illetik irányunkat s célunkat, kötelességem érzem magamat, már egyelőre is habár csak legrövidebben, jelezni önök előtt az indokokat, melyek engem a baloldalból kilépésre s a csatlakozásra a középpárthoz birtak.

Elismeri ma mindenki széles e hazában, hogy a Deák-párt hetévi gazdálkodása kielégítő eredménnyel bizony nem dicsekedhetik. A közigazgatás s az igazságszolgáltatás, dacára az úgy nevezett újrászervezésekre pazarolt millióknak, az ország s a kor igényeinek távolról sem felel meg; újabb átalakítások sürgősségét minden oldalról

bevallják. Az ország anyagi viszonyainak várt s megígért fejlesztése sem teljesült; a földművelés, az ipar, a kereskedelem évtizedek óta nem ismertek a mainál szomorúbb helyzetet. A politikai, a társadalmi, a szellemi haladás tekintetében a legszükségesebb s annyiszor közel kilitásba helyezett javítások még mindig várják valóságos első nyomait. De megszorító főképp, nagyon aggasztó, pénzügyi helyzete. Államháztartásunkban állandó a hiány, melyet évről évre új kölcsönök felvételével kell fedeznünk; az utóbbi, november hó végén felvett kölcsönt már csak olyan durva s megszégyenítő feltételek alatt kaptuk, melyek Magyarországot, hitel ügyében, egészen a keleti államok közé sorozzák. A növekedő adósság óriási kamatja államjövendelmink legjavát felemészti s a csőd felé visz menthetlenül.

Jósolta ezt évek óta az ellenzék; inté a kormányt s a többséget, hogy politikájuk az örvény szélére állítja a hazát. A mai események mértéke túl igazolják e jóslatot, az ellenzék felfogását és magatartását. De midőn a közvélemény előtt e szomorú elégtételt neki megadják, fájdalom azt is kell tapasztalunk, hogy vannak férfiak, s pedig iránytadók, kik még a nap szerencsétlenségét s ezeknek oly behatóan szóló bizonyítékát nem érzélik; még a haza kézzelfogható végveszélyzetésével szemben is göröcsöz kézzel ragaszkodnak a hatalomhoz... Tanuskozik arról, többi közt, az utóbbi kormányválság sajátos „megoldása.”

Ilyes valami egyszerűen lehetetlen volna olyan országban, a hol az alkotmányosság, a parlamentarizmus, celtteljes valóságá nőtte ki magát. De lehetlen volna ez, legalább erkölcsileg lehetetlen, mint minálunk is, ha nem sikerült volna elhiteni, hogy a kormány párt saját hatalomállásával védi egyszersmind mostani államiságunk alapját, az 1867. kiegyezkedést, melyet veszélyeztetne az ellenzék kormányrajutása vagy bármily csekély mértékbeni cselekvő szereplése.

Alapítalan az állítás, de nem hatáskörüli. Nagyon elősegíti a szerencsétlen eredményű kormányrendszer fenntartását; államéletünk fenntartásával azonosítják!

Meg kell szüntetni minélelőbb e vizsás helyzetet, ha nem akarjuk a végromlásnak engedni át szegény hazánkat. Meg kell ezt szüntetni annak eltávolítása által, a mi okul vagy ürügyül szolgált előidézése s öregbítésére, s ez az ugynevezett közjogi vita. Ugyis olyan a mi helyzetünk s olyan az általános helyzet, hogy az 1867. XII. alaptörvény megváltoztatása vagy csak behatódó megvitattása egyelőre bizony sem idő- sem czélszerű nem volna.

Annai áll mindenesetre, hogy roppant bajaink, az országot fenyegető többnemű veszélyek főoka, nem helyreállított alkotmányosságunk ezen alapjában keresendő; fekszik ez sokkal inkább a czéllenes kormányrendszerben, melyet ezen alpra építettek azok kik hét év óta kezökben tartották a hatalmat s ezzel Magyarország sorsát.

E nézetet, egyébiránt, nyitlan vallottam Önök előtt megválasztásom előtt s óta; a legújabb események csak megerősítettek engemet e nézetben. Reményem: Önöket is.

Legyünk azon, hogy államiságunk ama, jogilag s tényleg létező s az évek folytán megszárdult alapja szolgáljon támasz kiindulási pontul egy valóban hazafias, észszerűen szervezett s becsületesen kezelt kormányrendszernek. Ez pedig csak úgy elérhető, ha a vitás pontok félreterelésével, a jelzett törvényes s tényleges alapra állva, a hazafias, fölvilágosodott s munkaszerető elemek összessége kezétfogva működik a haza megmentése, bajaink legyőzése, egy kor- s czélszerű kormány behozatalának érdekében.

E célból reálltam én is, több baloldali képviselőtársammal, a közjogi alapra. A többire nézve, az vagyunk ma mi voltunk tegnap: a haza jogainak s érdekeinek hű s független támogatói, védelmezői; a jog a szabadság s a haladás határozott szószólói, harczosai.

Lesz-e a középpárt alakításának kívánt sikere? Kiindulási pontjál szolgál-e a pártok átalakulásának s utját fogja-e nyitni az életrevalóbb kormányzás kezdeményezésének? Megmutatja ezt a legközelebb jövő. Mi megtettük erre a tőlünk kitélhető lépést; esetleges eredménytelenségét sajnálnók a haza jövőjének szempontjából.

Addig is míg alkalmam s szerencsém leendő önközöl- val a fontos kérdéseket behatóbban megbeszélni önökkel, méltóztassanak meggyőződve lenni hazafias szándékimról s szíves emlékezetükben tartani azt, ki mindig lesz s marad kitünő tisztelettel a vágúj helyi választókerület

Kelt Budapestben, 1874. jan. 1.

alázatos szolgálja

Horn Ede

a vágúj. kerület országgy. képviselője.

Rókabőrök.

Igen füres a ajándékot kapott újévre Rothfeld ur, az „Ungarischer Lloyd” szerkesztője.

Munkatársai, ugyanis, egy csokoládé-tokát rendelkezésére számára Kuglarnél, melyen a következő ábra s főírás volt látható — s láttam is — fehér csukorból:

Munkatársai

Ábra... (Egy kutya-korbács)...
Főirat mellett: „Szlávy.”
Majd alatta:
„20.000 Abonentent!” (???)
S aláírva:
„Die Mitarbeiter des Ung. Lloyd.”

Apropos Étrennes! — Egyik ismert dandyk egy bizonyos kerepes-uti comparse-nak egy bársony bonbonniere-ben e czédulákat küldte: 73, 31, 28; Temesvár; a komornyikom álmodta!

Ki ne ismerné Dr. M-et — kiről, midőn vidéki orvos volt, egy collegája így nyilatkozott:
Lehetetlen vele concurrálni!... a legjobb instrumentumot hordozza — de nem a zsebében!... Nos Dr. M. házi orvos gróf V. nál. A gróf a napokban csakugyan rozsul érezte magát.

— Szeret ön engem doctor?
— Még kételkedhetik méltóságod?
— Meg akarja menteni tehát életemet?
— Kész vagyok, kérem...
— No úgy mondja meg: ki az ön orvosa?

Mióta Tisza Lajos ő exca nem kommunikál, azóta rendes látogatója a nemzeti színháznak.
Bánkban legutóbbi előadása alkalmával — mely mellesleg legény monda unalmaságában feltűnt egy Queker-predikációt — Andrassy gróf külügyér is megjelent a kormány-páholyban.

Roppant érdekes discursus folyhatott az állam-szólam-főrti közt (a taglejtést s arczjátékot véve mérvül.)
— Gr. Andrassy, k. k. Minister der Auswärtigen... (keztyűjét leveti;... szakállába kap;... egyet mosolyog...) — nem gróf Tisza Lajos, (k. k. wirklicher Geheimrath) kettőt ásit.

Gr. A... (belenez látszóvébe — melyhez képest mellesleg legény monda, a Krupp-ágyú óraláncra akasztani való joujou, ... majd haját göndöríti...
N. gr. T. L. (hármast s négyet ásit...)

Waecker Gotter cs. német főkonsul titkos jelentése hg. Bismarckhoz:

Kegyelmes uram! Bánkban nemzeti opera tegnapi remek és lelkesítő előadása alatt észrevettem, hogy Andrassy gróf Tisza Lajos volt közlekedési miniszterrel élénk társalgásba bocsátkozott. Az arczjáték és taglejtések után itélve kétséget se szenved, hogy ezen rendkívül érdekes társalgás anyagát a keleti vaspálya ügye szolgáltatta...
Coffrefort.

Lapszemle.

A lapok majdnem kivétel nélkül a területi felosztással foglalkoznak, a „Pester Lloydban” befejezi Lukács Béla cikksorozatát egy némely általános megjegyzéssel. Minden községnek, minden vidéknek, — ugymond — meg van a maga természetes központja, melyhez őket mindennapi szükségletük, a kereskedelem, az ipar, s ugyszólván állandó viszonyok kötik. A jó közigazgatási politika ezen tényezővel kell számítani, mert nem új központok alakítása, a feladat, hanem a — létező körülmények alapján, helyesebb beosztást eszközölni. Más szavakkal, jó közigazgatási politikának feladata nem lehet valamely vidéket oly erővel központhoz esatolni, hanem a természetes, már létező központra, melyhez a vidék gravitál, központosítani mind azt a mire a vidéknek szüksége van. — Ily központokat teremtet már az élet, mely hatalmasabb minhen teoriánál.

A „Hon” ugyan e kérdésről többek közt mondja: Ugy az általános közigazgatás reformját, mint a területi kikerekítés kérdését az önkormányzati adás szempontjából fogja fel a kormány. E felfogásában támogatja őt a törvényhozás azon határozata is, melyben (a vármegyei törvényben) meghagyja a kormánynak, hogy törvényjavaslatot terjesszen be a „föld, ház, jövedelmi s személyes kereseti” adók oly módon való leszállítására, hogy a vármegyék házi pénztára helyreállítható legyen. A kormány a feladatát úgy fogta fel, hogy a házipénztárt az önmegadózatás elvére nem fektetheti mindaddig, míg a vármegyék saját terheiket elviselni nem képesek, és úgy hívé, hogy csak akkor lesznek képesek elviselni, ha úgy lesznek kikerekítve, hogy körülbelül 50 ezer forint egyenes államadó essék egy vármegyére. Ez alapon indult ki a kikerekítésben és ha ezt a célt nem is érte el; de legalább erre törekedett és ennek kedvéért faragta össze az ország területét, összpontosítá a sok különböző vármegyét.

A „Reform” és az „Ung. Lloyd” hasonlóképen e kérdéssel foglalkoznak, az utóbbi ismétli, hogy a kormány a területi felosztásról szóló törvényjavaslatok legelőbb elvben elfogadását minden áron keresztül kívánja vinni.

A „Pesti Napló” az új területi beosztással foglalkozva így ír: „De van egy kérdés, melynek sorsát a területi rendezés kérdésének sorsához kötni menthetetlen hiba s helyrehozhatlan mulasztás lenne. Ez az igazságtügyi szervezet átalakítása. Ennek meg kell történni minél előbb. Pénzügyi helyzetünk épen úgy követeli ezt, mint agyonsanyargatott igazságszolgáltatásunk vitális érdeke. Sőt többet mondok. Az igazságtügyi szervezet átalakításának határozottan meg kell előznie a törvényhatóságok területének rendezését. Ez átalakításnak kell a területi rendezéshez biztos alapot szolgáltatni és ez átalakításhoz kell szabni a közigazgatás többi ágazatának rendezését. Ez az annyira meggyőződésem, hogy bátran ki merem mondani, miszerint egész reorganizációjuk sikere a helyes egymásután elvnek érvényre jutásától függ.

A kérdés ezen oldala egészen világos. Ha mi a törvényhatóságok és járásbírók területkörüli, a törvényhatóságok és közigazgatási járások mai területének tekintetbe vétele nélkül akarjuk megállapítani, voltaképen

csak annyit teszünk, a mennyit már 1872-ben is megtettünk. E tény horderejét ignorálunk, e már megtett lépéstől visszalépünk nem szabad. Ha pedig egyszer a törvényhatóságok száma reducálva és törvényben megállapítva lesz, ha a járásbírók területe a gyakorlati szükség és helyi viszonyok alapján szabályozva leendő, és a területtel a közigazgatási, adóhivatali s ujonczavatási járás teljesen összejötték, pedig mind ezeknél a megyei önkormányzat nincs érintve: akkor a megyék területének arrendírozása már könnyű munka leendő, mert a nép milliói áltai fog követelőleg sürgettetni.

Tanügy.

(Egyetemesi események.) A pesti m. kir. tudományi egyetem egyike azon intézeteknek, amelyeknek fölvirágzását egy a törvényhozás, mint az egész intelligens közönség pártkülönbőség nélkül ohajtja. A legzsilátabb pénzügyi viszonyok között is mindig teljes készséggel és egyhangulag szavazza meg a törvényhozás azon kiadásokat, mik ezen intézet emelkedésére szükségesek és ezen eljárást az ország intelligentiája mindig helyesléssel fogadja. Ily közérdekeltség mellett azt hisszük egészen indokolt dolog az a intézet körüli eljárásokat a nagy közönség előtt kissé szellettetni s kétszeresen indokolt az most az ügy kezdetén, amikor egyuttal egyetemünknek azad kívánhatunk boldog újévét, hogy ohajtjuk, miszerint ügyeink kezelését, illetőleg a jövőben kevesebb helytelen eljárást lehessen regisztrálnunk, mint amennyit ez idők szerint — fájdalom! — lehetséges.

Midőn ez alkalommal a tanári kinevezések körüli eljárások némelyikéről szólunk, nem szándékunk itt meddő recriminációba bocsátkozni, hanem a véleményünk szerint helytelen tényeket felsoroljuk azért, hogy szolgáljanak azok a jövőben tanulsággul és addig is, míg a kinevezések módját törvény fogja szabályozni, ne uralkodjék a döntő körökben a mostanihoz hasonló tapintatlanság.

Nem régeből történt az, hogy az orvosi facultás egyik nevezetes tanszékére az általános kortani cathedrára pályázat hirdettetett s azok, kiknek alkalmuk volt a „hangadó körök” egyik-másik tagjával érintkezni, megdühadtak a títok, miszerint e tanszékre egy, az idők szerint Olaszországban működött hazánkfi volt kiemelve, az illető e körülményről tudósítván be is adta pályázati folyamódását az egyetemi fórumok is megtekinték felterjesztésüket s az oláhországi candidátus el is jött magát bemutatni és ezen alkalommal kiült, hogy azon ur, akit döntő körökön pathologia-tanárként akartak tenni tulajdonképen nem patholog — hanem anthropolog. — Természetes, hogy a kis körülmény épen elég volt arra, hogy oláhországi hazánfia, ki ne nevezessék, hanem kit nevezzenek hát ki? — E kis eshetőségre senki sem gondolt s a hangadó körök elfelejtkeztek egy második protektionskindról is gondoskodni s ámbár az egyetem által még másik két szakféri is terjesztetett föl, a miniszteriumban ezek egyike sem nyert tetszést s miután az oláhországit nem nevezhették ki, fogta magát a miniszterium nem nevezett ki senkit, visszaküldte a folyamódásokat és egyetemünkön a kortan tanszéke továbbra is üresen hagyatott.

Nagyon sok szó fér az ilyen eljárásról, de ez alkalommal csak azt szeretnénk tisztába hozni, hogy végtére is miből áll hát az egyetemek felterjesztési joga? Ha az illető uraknak csak azon oláhországi hazánkfiára volt gusztsusuk, miért nem hívták meg egyszerűen, hiszen az még nem a legnagyobb baklövésük lett volna ha egy anthropologot pathologia tanárává tettek volna, — vagy ha súlyt fektetnek, a mint hogy fektetniük kell — az egyetem felterjesztésére, mi alapon utasították vissza a másik két felterjesztett szakféri folyamódását. Legyen meggyőződé a miniszterium, miszerint az ilyen eljárás a legalkalmasabb mód arra, hogy a közoktatásügyi miniszter pályázati hirdetéseit önérettel bíró valóban kitünő férfiak számára se vegyék, mert az ilyen egyének nem vállalkoznak arra, hogy egy kiszemelt protektionskind strommannjai legyenek s kitégyék magukat annak, hogy még akkor is, ha a protegált egyén „lehetlenné válik”, az ő folyamódásuk — dacára az egyetemi facultás és tanács véleményezésének — egyszerűen visszaküldetik.

Az sem utolsó, amit szintén az orvosi facultás kebelében a nyáron tett a miniszterium. Egy leirat érkezett az orvosi facultáshoz, a melyben az felhívatik, hogy terjesztse fel őszinte jelentést arról, hogy miképen kezelte az egyetemen két (ott megnevezett) tanszék. Azon két tanár, ki e leirat által érdekelt volt, elérte a durva cselzést és mielőtt a leirat tárgyalatott volna a facultás ülésében, mindketten beadták lemondásukat, azonban helyükre új tanár nem nevezetvén, maig is ők adják elő azon tárgyakat.

Távol van tőlünk azt állítani, mintha a miniszternek nem volna joga tudomást szereznit magának arról, hogy az egyetemeken a tanárok miként felelnek meg kötelességeinek, de a mi véleményünk szerint ily eljárást elkövetni nem szabad egy miniszternek. Kérjen a miniszter minden évben részletes, minden tanszékre s minden tanárra kiható jelentést a facultásokról s ezek alapján amelyik tanár nem eléggé tölti be helyét, azzal szemben nyilatkozzék egyenesen, férfiasan s ne ilyen módon, amit utólag is nem tudjuk ki volna képes menteni s amely mód ha meghonosítatnék egészen alkalmas lenne arra, hogy egyik vagy másik miniszter egyik vagy másik tanárt üldözze — akár a bajusza állásáért. Soha sem fogunk felszólalni az ellen, ha a miniszteriumban erélyt látunk, de az ily férfiatlan eljárást mindig megfogjuk róvni.

Különfélék.

Budapest, január 5.

(Hivatalos.) Az igazságügyminiszter Babos Lajos pozsonymegyei arvaszéki helyettes jegyzőt a budapesti keresk. és váltótörvények mellé bírósági végrehajtóvá nevezte ki, és ugyanoda Reményfy Jenő pestvidéki törvényszéki végrehajtót hasonlóképen, athelyezte. Ugyancsak az igaz-

ságügyminiszter a balassa gyarmati kir. törvényszékhez végrehajtóvá Tomis Józsefet, Nagy Miklós fogarasi törvényszéki irnokot irodatíztta s a szegvárdi kir. járásbíróshoz Szentes József ugyantottani díjnokot irnokká nevezte ki.

— A király tegnap délben megtekintette a pesti megyeházán látható kiállítást. A király egyenruhában, kötfogatu kocsin, gr. Pejacevics szárnysegéd kíséretében érkezett a megyeháza elé, hol Kubinyi Ferencz fogadta. Ő felsége a kiállítást, különösen a történeti tárgyakat részletesen és figyelemmel megtekintette, s Kubinyi érdekes felvilágosításait többször szakértő megjegyzésekkel kísérte.

— A pesti központi ellenzéki kör f. hó 18-dikán közgyűlést tart.

— Vesselőnyi-Balla Gergely, ki mint a „N. V.” írja, börtönében idejének legnagyobb részét könyvek olvasásával tölti, a foglyok rendelkezésére álló könyvtárból a napokban Horváth Mihály: „Huszonöt év Magyarország történetéből” című munkáját kérte ki olvasás végett. A szomorú lovag a munka egyik nézetével homlokegyenest ellenkező részletet annyira feldühösödött, hogy a könyvet darabokra tépte s lábaival összetaposta. E miatt nyolcz napi „néma börtönbe” zárták. Ezen büntetés ideje mult szombaton tölt le.

— Ismét egy új nemes A király dr. Déván Károlynak, a pozsonyi országos kórház igazgatójának, 40 évet meghaladó szolgálati ideje alatt, az egészségügyi terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet díjmentesen adományozta.

— A „Siebenbürgisch-Deutsches Wochenblatt” című hetiközöny, mely azon feladatra vállalkozott, hogy az „A. A. Zug” et comp. magyar ellenes igazgatását ki- és befelé közvetítse, előfizetők hiánya miatt megszünt. Helyette indítottak ugyan más, hasonszerű lapot, de, mint a „M. P.” írja, ez sem fogja kikérülhetni elődje sorsát.

— Levél által felfedezett gyilkos. Bartal Ambrus rákosi favágó vad házasságban élt egy özvegyvel, kiknek 21 éves fia volt. A favágó m. é. augusztusban ezivódásból ezivódásba kerülvén a fiuvál, azt agyonütötte, s a tett elkövetése után menekült. A gyilkosnak több hónapra át sikerült úgy elrejtőznie, hogy az igazságszolgáltatás karja nem érthette utol. Közélebb azonban levelet írt a meggyilkolt anyjának, melyben felfedezte tartózkodási helyét. A levél a szolgabíróság kezébe került, s a gyilkos Baziásban elfogatott, s a temesvári fenytő bíróságnak szolgáltatott át.

— Vigjátéközön. A kolosvári, K. Papp Miklós-féle 20 aranyos pályázatra nem kevesebb, mint harminckét vigjáték érkezett be. Az illető bírálók tehát válogathat a pályamunkákban, mint a vadkörteben. A M. P. egyebiránt azt írja, hogy a beérkezett vigjátékok közt néhány sikerült is van. A 32 pályamű közt 24 kötetlen, 8 kötött nyelvezetű, 5 darab 2 felvonásos, 7 két felvonásos, 18 egyfelvonásos.

— Felolvasás. A tudomány és műegyetemi olvasókörben (zöldfauteza 28 sz.) holnap, január 6-dikán este 6 órakor. Naszluhácz Ödön joghallgató felolvasást tart „a vegyesházasságokról egyházi jogi szempontból.”

— Az írók és művészek társasága, holnap, január 6-dikán este, a „Hungária” szálloda díszteremében művészeti és társos estélyt ad, melynek műsora következő. 1. „Suite”, zongorára és hegedűre, Goldmarktól; 6t részben. Előadják: Deutsch Vilmos és Blau Gyula urak. — 2. a) Dallam, Weber „Euryantón” dalművből; b) „Tavaszi dal”, Gounodtól. Eneklí: Nádayné V. Katalin asszony. 3. „Mig a férj a klubban van”, életkép, Hajnalától. Felolvasa: Sz. Prielle Kornélia asszony. 4. a) „Te vagy csupán”, dal Mihalovics Ödöntől; b) Dallam, Verdi „Don Carlos” dalművből. Eneklí: Weber Karolina kisasszony. 5. „Az újdondás”, genrekép. Irta és felolvasa: Törs Kálmán ur. 6. Népdalok, Simonffy Kálmántól és Tisza Aladártól. Eneklí: Blaháné Luiza asszony. — Kezdeté 8 órakor. Idegenek, kik ezen estélyre bejöttjegyvet ohajtának szereznit, forduljanak Aigner Lajos egyleti pénztárnokhoz (váci-uteza „Nemzeti szálloda.”

— Apró hírek. A Miklósi-féle színház mult szombaton d. u. 4 órakor kigyult: az épület teljes leégését a tüzoltók megakadályozták ugyan, de azért sok kár történt, s az istvánéri színházban többé aligha fognak játszani. — A fővárosi utedza-jelző táblákon, melyek jövő márciusban fognak kifüggesztetni, az utczák nevén kívül a kerület neve is olvasható lesz, melybe az illető utedza fog tartozni. — Az igazságügyminiszterium mult évi ügyforgalma 61.217 számot mutat fel. — A fővárosi államrendőrség szabályrendelete a napokban elkészült, s a minisztertanácsban legközelebb tárgyalatni fog. — Haynald Lajos kalocsai érsek az általa életbeléptetett egyházmegyei alapot, melynek évenként 20.000 forint szokott adni, a mult évben a rendes évi összszegen felül, még 20.000 rendkívüli tökével gyarapította. Stészert nevű napszamos a napokban a dunából jeget akarván kifogni, a vízbe esett, s a part mellett levő jég-táblák alatt eltűnt; társai fejszékkel feltörték a jeget és sikerült nekik Stészert partravonni; de a szecceséltent a jeges fűrdő kellemetlenségén kívül még azon baj is érte, hogy a jégtörő fejszék egyikével vállán megsebesített. — Ranolder J. veszprémi püspök közlelebb szintén bibornoki kalapot fog kapni. — Négy egyén égett el Magyar-Egresen Somogy megyében. A szerencsétlenséget egy barangoló szlovák okozta akként, hogy míg a házbeliek aludtak, a konyhában nagy tüzet rakott; a konyhából a ház kigyúladt, s az alvókat ágyukban lepte meg a tüzész. A szlovák elmenekült. — Könyveink árát Marki S. az „Irodalmi Értesítő”-ben kiszámította és számítása szerint a mult évben megjelent 893 mű 382.204 forintot képvisel; a kiadóknak e művek 218.785 forintba kerültek. — Az egyetemi könyvtárt a lefolyt évben több mint 18.000 ember látogatta; a használt könyvek száma 17.109. — A tabáni magán vízvezeték 50.000 forintba fog kerülni, mely összegből 25.000 forint alárás utján már fődözve van. — A kolosvári színház állandósítás ügyében Jónás „M. P.”-ban cikkekkel ír, s a többi közt megjegyzi, hogy

hogy a tagokat egész évre kellene szerződteni, s a színházi óvnek 9 hónapig kellene tartani; a többi három hónap szabadságidőnek maradna, továbbá a belépti jegyek árát föl kellene emelni. — A kolozsvári árvaház javára december 27-dikén a kolozsvári vígadóban rendezett sétatangverseny 195 ft 25 krt jövedelmezett. — Vízkereszt ünnepén, holnap, a budai főtemplomban Tuzsek F. nagy C-dur miséjét fogják előadni. — A nemzeti színház újalakításának terveit, melyek, mint a közéleti bizottság helyszíni, szemléje alkalmával kitűnt, némileg hiányosak Skálniczky Antal építész által fogja dolgozni. — Sipka János híres szökevénybetyár Josepova községben typhusban kimúlt, ép akkor, midőn üldözői nyomára jöttek, s el akarták fogni. — A fővárosi távirat-igazgatóság ki-mutatása szerint decemberben a budapesti főállomáson feladatott 26.483, Budapestre érkezett 27.461 átszállított összesen 57.188 távirat. — „A középiskola eszménye“ Bolser Józseftől megjelent Aigner kiadásában; ára 1 ft 20 kr. — Az uralkodó háznak jelenleg 64 tagja van, kik közül 32 férfi, 32 nő. A király mellett két törse- és hét segédtsz van. Az udvarnak 11 orvosa (ezeken kívül még a család mindegyik tagjának külön orvosa), 62 eselőde van. A valóságos udvari papok száma 12, a címzeteseké 36. — Tisza Kálmán f. hó 1-jén Nagy-Váradon időzött, hol tiszteletére Beöthy Andor alispán főnyos estélyt rendezett. — Rablók törtek december 15-dikén Weil Simon kereskedőre Telekiben (Veszprémmegye) s tőle 1500 ft készpénzt, 1000 dr. fehérruhát és többféle drágaságokat elraboltak.

A nemzeti színházban ma este Moliere két kis vigjátéka a „Sganarell“ és „Kénytelen házasság“ került színre a „Tüz a zárdában“ című darab társaságában. Moliere a nemzeti színpadon eddig csak néhány jelesebb darabja által volt képviselve; a repertoire aztán megfelelt: a nagy vigjáték költő többi, s ezek közt legjelesebb darabja a „Nők iskolája“ jobb időkre várt. A színház igazgatósága legújabbán Moliere-re fordította figyelmét, s a többi közt a „Nők iskoláját“ s a fenebb említett két kis vigjátékot is a betanulandó darabok sorára vette. Kár, hogy ez utóbbiak az elsőnél hamarabb érkeztek, mivel ezek ha eddig vártak, várhattak volna még tovább is; a „Nők iskolája“ ellenben megbocsáthatlan hiánya a repertoire-nak. A „Sganarell“ és a „Kénytelen házasság“ meséjét nem adjuk, mivel tulajdonképen az utóbbinak nincs vigjátéki meséje, s a mennyiben az elsőnek van, az sokkal ismeretesebb, sem hogy reprodukálnunk kellene.

Mindkettőt csak a szellemes megjegyzések és bennök néhány erős vonással, de jellemzően rajzolt alak teszi érdekessé és tetszetőssé. — Különösen áll ez a „Kénytelen házasság“ ra nézve, melynek Sganarellje a másik Sganarellnél inkább van hivatás összeházasodni a nemzeti színház repertoirejának vig alakjaival. — A „Kénytelen házasság“ Sganarellje határozottan szívesebb fogadtatásban részesült ma este a nemzeti színházban, mint edes testvére a másik Sganarell s ezt bátran megköszönheti ama két tudós, kikről házasságára nézve tanácsot kért. Pankraczius (Vizvári) és Marforius (Ujházi) kitűnő karikatúrái a Molierekorabeli nyegle szőr szálhasogató és felfuvalkodott tudósoknak, kiknek fajja egyébiránt még korunkban sem vesztett ki. Pankraczius mindenkiel, s minden felett vitatkozik, mindent állít, s meggyőzni semmiről sem lehet, ellenmondást nem tűr, rád olvassa avas könyvtárának véghetetlen lajstromát, ha egyszer szóba állsz vele meg nem szabadulsz tőle, ha ki kergeted, az ablakon disputál be, ha kövel hajigáld rád zúdítja ki foghatatlan érveinek záporát. Ennek a vitaközi viselkedésben szenvedő tudós fájnak a modern társadalomban is vannak élő típusai, azért a Pankracziusnak közvetlenebb hatása van, főleg, ha oly jó személyesítőre talál, mint Vizvári, ki ma este ismét megmutatta, hogy a vastag komikumra határozott tehetsége van s így okosan fogja tenni, ha a finomabb generek, melyben távolról sem állja meg oly jól helyét, békét hagy, s egyedül a durva komikumban érvényesíti szép tehetségét. A másik tudós, Marforius, egyenes ellentéte Pankracziusnak semmit sem állít, mindenben kételkedik, a hozzá intézett kérdésekre igen-igen nem válaszol, vitába legfeljebb annyiban bocsátkozik, hogy kifejti bölcsészeti nézetét, miszerint semmi sem bizonyos a világon. Egy bizonyoságot a darab vége felé mégis szerez magának, hogy t. i. Sganarellre megbotozza, mert az üttek két feltűrt és az azok által okozott fájdalom semmi bölcsészeti érvekkel el nem vitatható. A pedans és skeptikus tudósok e torzképe szintén jó személyesítőre talált Ujháziban; szerepe azonban nem levén oly hálás, mint Vizvárié, a közönség részéről kevesebb elismerésben részesült. Szigeti József hasonlóképpen jelesen alakította a házasodni akaró, de kételyektől menekülni nem tudó Sganarellt. A cigány asszonyok szintén életet hoztak a mese- és eszlekményszegény darabba, s mindenesetre éllelmes gondolat volt, hogy táncszal tarkították meg tövid szerepüket. — A budai várszínházban tegnap este Vahot Imre „Farsangi iskolája“ került színre. Veronkát azelőtt Lendvayné szerepét most Gábor Irma adta. Semmi kifogásunk sincs ellene, sőt örülünk rajta, ha fiatal színészek- és színésznőknek tért adnak a fejlődésre, annál inkább örülünk pedig, mivel újabbban az ily kísérletek vajmi ritkák lettek. A jelen választás ellen azonban erős kifogásunk van, Veronka sokkal nehezebb szerep, semhogy annak ily primitív készülségű színésznő, mint Gábor Irma k. a. megfelelőhessen, s akik tán remélték, hogy megfelel, tegnap este megcsaladkoztak, mert a nevezett k. a. egyáltalán nem tudott megállni szerepének színvonalán, s daczára néhány jelesebb jeleneteinek, még a budai színház jószívű közönségtől sem tudott egyetlen tapost sem kiorozkolni.

Nemzeti színház. Kedd, január 6. „Tannhäuser“ opera 3 fülv.

A magyar tudományos akadémia ülése.

(Január 5-én.)

Az akadémia ma vegyes ülést tartott, a mennyiben az ülés elején Csengerly elnökölt, és mint összes ülésen a december 31-ével lejárt pályázatok eredménye hirdettetett ki, később pedig Pulszky Ferencz elnöklele alatt az első osztály tartott ülést. A terem meglehetősen megtelt, s több nő isült az akadémikusok közé. Hallgatóság untig volt.

Arany János főtitkár fölolvasta a pályázatok eredményét, mely röviden következő: A gróf Teleky József-féle szomorujátéki pályázatra beérkezett összesen öt pályamű. Címük: „György barát“ (5 felv.) „Saul király“ (5 felv.) „Karaffa“ — „Szondy Lőrincz a havasok királya“ és „A néper“ mind annyi pályamű 5 felvonásos szomorujáték.

A gróf Karácsonyi-féle bohózi pályázatra következő három mű érkezett be; „Az ember komédiája“, „Szesélyes széptelenség“, a „Nyomorúság a korsóban“ és „Csizmadia legény“. Az utolsó versekkel és dalokkal bővelkedik. — A Sztrokay-féle költészeti pályázatra két munka konkurált. Vége a magyar hölgyek alapítványából „az ásványtan kézi könyvére“ ki irt pályázatra egy érkezett. Egészen meddő maradt az idő; a hölgyek alapítványának másik pályázata (Vegy-tani kezelés), továbbá a Fáy-féle (mezőgazdasági vizumtan) s a Vitéz pályázat (Magyarország közzételepeinek leírása.)

Az illető beérkezett pályaművek jellegi lepecsételtettek, és az illetékes osztályoknak adtak át bírálat végett.

Ezután Bartal Antal, tavaly megválasztott levelező tag olvasta föl székfoglalását „a klasszika filológiáról és az anyanyelvek műveléséről hazánkban.“ E szorgalmas nyelvészről székfoglalónak többet vártunk volna. Az értekezésnek csak első részét hallhattuk ugyan ezután, de ez — kivéve a legutóbbi részleteket — csak ugy hemzseg átalánosságoktól, keveset mondó, nem tudósan való frázisoktól stb. Értekező nagyon kevés részletességgel fejt ki latin és görög klasszicizmus művelését különféle királyaink alatt és végül összeállítja azon munkákat, melyek nálunk a görög költészet fordításaként megjelentek. A második rész az árja nyelvek művelését fogja tárgyalni.

Érdekesebb volt az ezután következő fölolvadás, melyet Szarvas Gábor a csángó magyarokról tartott. Szarvas tavaly utazott nemzetünk e távollevő, kivett hozzátartozói közt, és ugy szokásaikban, mint nyelvükben is a széleky eredetet mindig észrevette rajtuk. A férfiak, fájdalom, már előhasondani kezdenek, hogy legalább is ugy beszélnek e nyelven, mint magyar anyanyelvünkön. Más-kép van a nőkkel, kik magyarságukat szorosabban fönn-tartják. Szarvas ezután kiegészíteteket mutat be magyar táj-szólásokból, melynél a legföltűnőbb az, hogy s ninesen nyelvünkben és a sárt és szárt a sem és szem-et egyaránt szemnek mondják.

Végül az öreg Fogarassy olvasott néhány újabb levelet Bálint Gábor keleti utazótól, ki már visszatért mongol utazásából Szt-Pétervárra. Bálint azt írja, hogy nagy anyagot halmozott össze a mongol, mandzsu s tatár nyelvekből, de ennek rendezése végett biztos, gondatlan állásra volna szüksége, s míg ilyent nem kap, nem is tér hazájába vissza, mert — teszi hozzá nem sok hazafisággal — inkább az oroszok közt vállal hivatalt. Ily beszéd nem igen illik azon akadémiaival szemben, mely utazását segélye által lehetőségessé tette.

A jövő ülésen Henszlmann Imre mint rendes tag fogja székfoglalóját tartani a góth művészetéről.

Táviratok.

Szathmár, január 5. (A középpárt magán távirata.) Csengerben január 4-én Domahidy Ferencznek nagy többség, mintegy kétezer választó bizalmat szavazott, ugyszintén Ghyeczy Kálmán-nak is táviratilag és jegyzőkönyvíleg.

Kézdí-Vásárhely, január 5. (A középpárt magán távirata.) Mai nap a városnak összes választó polgárai előtt Pap Lajos országos képviselő előadván a középpárt programját az egyhangulag helyeseltetett és nagy lelkesedéssel bizalom szavaztatott neki és a párt vezére Ghyeczy Kálmán-nak. Nagy Dániel polgármester.

Madrid, január 2. (Este.) A kortesben folyt élénk vita után, mely tegnap délutáni 2 órától ma reggeli 4 óráig tartott, a miniszterium 120 szavattal 100 ellenében vereséget szenvedett. Castelar beadta lemondását. Salmeron az elnöki széken ült, midőn belép egy tiszt és átnyújtja Pavia tábornok egy levelét, melyben ez a kortes föl-szlatását kéri. Salmeron és barátai kérték Castelar-t, hogy vegye ismét át a végrehajtó hatalmat, mit azonban visszautasított. Erre megjelent egy század polgárorség és a képviselő a terem elhagyására szólítottak föl. Pavia tábornok tábornokával és az ágyukkal a kortes-palota előtt foglalt helyet. — Uj miniszterium alakítását várják, mely valószínűleg Serrano elnöklele alatt konservatívokból és radikálisokból fog alakítani. Hir szerint Carvajal és Maionase szintén helyet foglalandnak e kabinetben.

Madrid, január 4. Serrano elnöklele alatt a következő kabinet alakított: Sagasta külügy, Zavala hadügy, Figuerola igazságügy, Echegaray pénzügy, Garcia-Riaz belügy, Topete tengerészet és Becerra földművelés miniszter lett.

Perpignan, január 4. Barcelonából január 2-ről jelentik, hogy ott valamennyi esendőségi osztály összpontosított, minthogy a kortes megnyitása alkalmából zavargásoktól tartottak. A katonaság megszállta a kibékíthetetlen lapjának nyomdáját, minthogy e lap ördöklésre hívta föl tegnap a népet.

— Éjjel érkeztek. —

Berlin, január 5. A „Reichsanzeiger“ mai számának jelentése szerint a császárnak újabb meghüléséből származott betegeskedése teljesen el van háritva. A beteg ereje folyton gyarapszik.

Berlin, január 5. Az osztrák-magyar rendkívüli követ Paar gróf megérkezett s meglátogatta Antonelli bimbokot. — A „Voce della Verita“ egy Konstantinápolyból keltezett sürgönyt tesz közzé, melynek értelme szerint a zultán az örmény kérdést a hassunita keresztényekre kedvezőleg döntötte el.

Bregenz, január 5. A tartományi gyűlés az ülés megnyitása után a császár parancsára bezárattott.

Pétervár, január 5. Edinburg hercege ide érkezett, a császár által fogadtatott a nép lelkes üdvözlöte között.

Közgazdaság.

Budapest, január 5.

A budapesti alagut bevételei 1873. év január 1-től november 30-ig 56,123 ft 85 kr-ra ruhtak; ehhez a decz. havi 467 ft kr. bevételt hozzá számítva, az összes évi bevétel 40,191 ft 27 krt tett.

A vicinálpálya ügye erősen foglalkoztatja az osztrák közvéleményt is. A cseh tartománygyűlésen több ily petíció mutattatott be. A tartománygyűlés határozatilag kimondja, hogy a keresk. miniszterium részéről minden oly pálya építése, mely nem jár az állam terhelésével, a lehetőségig könnyítessék és sietessék. Különbön a nehézség oka ez idő szerint abban fekszik, hogy a kereskedelmi miniszterium némely ily vicinál-pályának a két adómentességét egyelőre nem hajlandó megadni; mely kérdés eldöntésénél nemcsak közgazdasági igények lehetnek irányadók.

A győr-sopron-lundenburgi állambiztosítók nélkül épülő vasutól ismételve felmerült a hír, hogy a kormány megengedte volna, miszerint az engedélyesek által letett biztosítók az Erlangen-ház által bankképesen kiállított váltok által helyettesíttessék. Nem tudjuk, mennyire igaz e hír, melyet, mellesleg megjegyezve, alig lehetne az engedélyközmány alapján a törvényhozás intencióival megfelelően tartani; hanem, ha csakugyan igaz, nem mulaszthatjuk el kifejezni a megdöbbenést, melyet éreznünk kell. Az Erlanger ház hitelét a legutolsó válság nagyon megviselte; sőt oly nyilatkozatoknak is voltunk épen illetékes üzleti körökből is tanúi a melyek legkevesebb sem motiválják a kormány ezen feltétlen bizalmát, mert bármily kedélyes legyen is a viszony a kormány és ezen ház közt; üzleti dolgokban vége a kedélyességnek, kivált, ha a kockázat oly tekintélyes, mint ez esetben.

A balatoni gőzhajó-részvénytársaság holnap tartandja Bognáron közgyűlését. Ha a jelek nem esálnak: e közgyűlés sem lesz vihar nélküli. A „Somogy“ ugyanis olyan amabilis confusióról beszél, mely szerint az igazgató tanács egy része bünyfenyítő per alá állíttatnék.

Négy Bauverein kel fel halottaiból, egybe phönixesedve Bécsben. A kormánytól is kapnak 1 és fél milliót kölcsön. Bizony kár nekik.

Weber, a vasuti irodalom ezen kitűnő bajnoka, most „Neue Pfäde der Volks Wirtschaft“ czimmel megjelent művében a helyi vasutaknak kiépítését sürgeti még pedig a helyi érdekeltek hozzájárulása, s így az államkincstár minden megterhelése nélkül. Sajnáljuk, hogy e téren nálunk csak kísérletről lehet megemlékeznünk, nevezetesen a tervezett Miskolcz-esabai vasutól, mely az érdekelte földbirtokosok által biztosítandó jövedelem mellett lépett volna életbe; a mennyiben azonban ezen kísérlet ez ideig — legalább teljesen, — nem vezetett eredményre: ideje volna valóban a Weber-féle ajánlatot, az érdekeltek által való töké beszerzést, és nem tökébiztosításait, komolyan tárgyalni.

A „Neue freie Presse“ érdekesnek tartja kitalálni, hogy az új magyar kölcsön megkötése óta ismét felvették a budapesti összekötő vaspálya ügyét. Természetesen annyira nem igaz egy szó sem belőle, hogy épen a legfontosabb lépések már jóval előbb, s éppen akkor vétettek foganatba, midőn az új kölcsön még távolról sem volt kisoritva.

A dunagőzhajótársaság 400 forintot adott a bécsi hajózási téli iskolára. Ugy tudjuk, hogy a társaság üzletének két harmada magyar tulajon van, s a magyar hajózási téli iskola nem a kellő arányban részesül a társaságnak — saját érdeke által indokolt, — generozításában.

A szerb vasuti csatlakozás pontjál Samacz jelöltetett ki a Száva mellett. Újabbban stratégiai szempontból a török kormány kifogást tett e csatlakozási pont ellen, s így egyelőre az ügy ismét függőben maradt.

Budapesti gabnatózsd január 5. A gabnauzlet ma ismét fölötte szük körre terjed, kevés kínálat és csaknem semmi kereslet. A mai üzlet fölötte kis mértékre szorított. A buza ára változatlanul maradt. A rozs 550—560. A zab 210—215 krajczárig emelkedett.

Budapesti értéktőzsd jan. 5. Átalában véve a hangulat ma sem volt kedvezőbb. Az üzlet csupán egy pár papírnál volt élénkebb. A vasuti kölcsön 95.25-re emelkedett. s 95-re záródott; a sorsolási kölcsön 75.13-an kelt és 75.25-en záródott. A bankok közül az Anglo 35, a hitelbank 129.25-en záródott. A földhitelbank 58.25, a franko-magyar 27-en maradt. A közuti vaspálya 333-an fenntartotta magát; az alagut 95—96-on kelt. Az értékek és pénzváltók üzlete szintén lanyha. Arany 5.36; 20 frankos 9 frton záródott. Ezüst 106; porosz pénztári jegyek 168.50—169; párisi váltók 44.60-on záródtak.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

